

Brochure ved Danmarks kommunistiske Parti (Juli 1971)

Source: JESPERSEN, Knud. EEC (Faellesmarkedet) hvad er det ?. Kopenhagen: Danmarks Kommunistiske Parti, Juli 1971. 29 p.

Copyright: (c) Danmarks Kommunistiske Parti

URL: http://www.cvce.eu/obj/brochure_ved_danmarks_kommunistiske_parti_juli_1971-da-a7af1e10-f1ad-4d22-a045-c923d855db76.html

Publication date: 21/10/2012

Danmarks kommunistiske Parti
Juli 1971

EEC (Fællesmarkedet) hvad er det?

EECs oprettelse

Med oprettelsen af Europarådet, som dannedes i Strasbourg i 1949, og som blev et rådgivende organ sammensat af repræsentanter for de vesteuropæiske lande, opstod der her et muligt instrument for en vesteuropæisk sammenslutning. Men rådet blev aldrig det magtorgan, som formentligt var forudset. Derimod fandt man en udviklingsmulig model i dannelsen af Kul- og stålunionen, der blev oprettet i 1951. For de vesteuropæiske monopoler løb her nemlig betydelige interesser sammen.

De seks lande i unionen sendte i 1955 deres udenrigsministre til en konference i Messina, hvor de besluttede at iværksætte en detaljeret undersøgelse af forudsætningerne for et fælles marked, som udadtil skulle udgøre et økonomisk fællesskab i form af en toldunion.

Med nederlaget i spørgsmålet omkring „Europa-hæren“ i frisk erindring indrettede man sig på at fremhæve den økonomiske side og dæmpe den politiske side af sagen ned.

To år senere, den 25. marts 1957, kunne man i Rom underskrive traktaten om en europæisk økonomisk union — i almindelig tale Rom-traktaten — som danner „grundlaget“ for EEC. Samtidig blev der underskrevet en aftale om samarbejde på atomenergiens område, den såkaldte Euratom.

Kul- og stålunionen bibeholdtes indtil videre i sin gamle form, og de seks lande var dermed knyttet sammen i tre overstatslige organisationer.

OECD

De to nye aftaler trådte i kraft den 1. januar 1958, og i december samme år strandede — som en følge af EECs fremkomst — forhandlingerne inden for OEEC om oprettelsen af et vesteuropæisk frihandelsområde. OEEC afskaffedes snart herefter og erstattedes af OECD, Organisation for Economic Co-operation and Development — Organisationen for økonomisk samarbejde og udvikling. Årsagerne til denne manøvre var flere. Det har i denne forbindelse interesse at bemærke, at de vesteuropæiske lande uden for EEC i OECD så et muligt forum for diskussioner om en anden økonomisk enhed i Vesteuropa end den, EEC repræsenterede. OECD kom imidlertid aldrig til at spille nogen rolle i den henseende.

EFTA

I stedet for dannede syv af de vesteuropæiske lande uden for EEC — Storbritannien, Sverige, Norge, Danmark, Svejts, Østrig og Portugal — en frihandels-sammenslutning, EFTA (European Free Trade Association — Europæiske frihandelssammenslutning). Hensigten med EFTA var dels ved afskaffelse af told mellem landene at give eksport-virksomheder lignende fordele inden for EFTA, som virksomheder i EEC havde fået inden for deres nye fællesmarked, dels at skabe udgangspositioner for fortsatte forhandlinger med EEC.

Det handelspolitiske landkort, som Vesteuropa dermed fik, har bestået til i dag med undtagelse af, at Finland i mellemtiden associeredes til EFTA og Grækenland til EEC. („Associere“ betyder i denne forbindelse „at tilslutte sig under løsere former end gennem fuldt medlemskab“).

USAs holdning

Man skal imidlertid notere sig, at en af hovedinteressenterne i de vesteuropæiske integrationsbestræbelser efter krigen nemlig USA, ikke var helt tilfreds med resultatet EEC-EFTA.

Baggrunden herfor var, at økonomien i de kontinentale vesteuropæiske lande i 1950'erne hurtigt havde restitueret sig efter krigen og udviklede sig i en fart, som tydeligt overtraf USAs. Industriproduktionen i de seks lande, som senere kom i EEC, steg fra 1950 til 1957 med gennemsnitligt 75 pct., mens det tilsvarende tal i USA kun udgjorde 34 pct. Den vesteuropæiske monopolkapital stod igen på egne ben, og USA havde ikke kunnet gennemtvinge sin løsning over hovedet på de vesteuropæiske interesser, der indbyrdes var i modstrid.

USAs model for den vesteuropæiske sammensmeltning var nemlig en politisk og økonomisk integration af den type, som EEC kom til at repræsentere, men også med Storbritannien som medlem. Et britisk medlemskab ansås fra amerikansk side for at være en god garanti for fortsat stærk amerikansk indflydelse i Vesteuropa.

Kapitalkoncentrationen i Vesteuropa

Ved bedømmelsen af EECs rolle for monopolkapitalismens udvikling bør to sider fremhæves.

Forud for oprettelsen af EEC foregik der dels en kapitalkoncentration tværs over nationalstaternes grænser. Den kapitalistiske produktionsmåde og de borgerlige nationalstaters begrænsning havde længe stået i modsætningsforhold, et modsætningsforhold, som det vesteuropæiske storbourgeois søgte at løse med dannelsen af et større marked.

Dels blev oprettelsen af EEC også drivkraften i en yderligere kapitalkoncentration. Storforetagenders konkurrence på et større marked fører nødvendigvis til, at kapital koncentrerer.

En faktor, som bidrog væsentligt til en international kapitalkoncentration i stor stil i Vesteuropa, var, at amerikansk kapital efter den anden verdenskrig satte ind her over en bred front. Dette var noget nyt. Kapitaleksporten fra industrialiserede lande havde hidtil først og fremmest givet sig udtryk i, at enhver kapitalistisk stormagts storfinans hovedsageligt investerede i de ikke industrialiserede lande. Den amerikanske storfinans fandt imidlertid nu både politisk og økonomisk grund til at investere i andre vigtige kapitalistiske lande.

Følgen af den amerikanske masseeksport af kapital til Vesteuropa (og endog til Japan, hvor en lignende proces fandt sted) blev, at den nedkørte industri blev bygget om efter den mest moderne teknik. Ikke mindst inden for de industrigrene, der producerede masseforbrugsvarer, blev maskinudstyrets gennemsnitsalder lavere end i USA.

Fremfor alt den vesttyske industri blev hermed i løbet af meget kort tid sensationelt slagkraftig med en hårdnakket konkurrence på de kapitalistiske verdensmarkeder som følge. En skærpet international konkurrence kan man vente sig vil føre til en forøgelse af den internationale kapitalkoncentration. Både den vesttyske og den amerikanske storkapital opførte sig fuldstændigt efter dette mønster.

Allerede fra begyndelsen af denne udvikling havde europæiske kapitalinteresser behov for at fjerne alt, hvad der forhindrede dem i at opnå et omfang, der gjorde dem konkurrencedygtige over for de amerikanske kæmpeforetagender. De forsøgte, ofte under dække af såkaldte multinationale (mangenationale) foretagender, at skaffe sig stadigt fastere fodfæste i Europa. De barrierer, som endnu begrænsede kapitalens frie operationsmuligheder i Vesteuropas hjerte, måtte rives ned. Det skete gennem EEC.

Udviklingens retning

Den rent økonomiske integration fortsætter i stor stil i Vesteuropa både gennem den amerikanske og den vesteuropæiske storkapital. Den EEC-baserede kapital skaffede sig imidlertid en meget gunstig position, ved at man gennem EEC også tog skridtet ind i en politisk integrationsproces.

Den vej, man her betrødte, indebærer, at grunden til en ny statsmagt allerede er lagt. Når kapitalssammenfletningen er kommet så langt i EEC, at en vigtig del af produktionsmidlerne ikke mere er det vesttyske, det franske, det italienske etc. borgerskabs ejendom, men kontrolleres af kapitalinteresser så sammensatte, at de ikke længere kan identificere sig med enkelte lande, opstår der et stærkt pres til fordel for en ny stat, som effektivt kan forsvare, fremme og garantere denne ejendom. Endnu er man ikke nået hertil. Men den materielle basis er ved at blive lagt, fremskyndet af den institutionelle ramme, som Rom-traktaten bevidst frembyder i dette øjemed.

Rom-traktaten og EEC-organer

Rom-traktaten er med sine 248 artikler og fem bilag en meget omfattende aftale. Hertil kommer de aftaler, som regulerer kul og stålmarkederne og atomenergi-samarbejdet samt en mængde følgeforskrifter til alle tre aftaler. Man taler derfor om „traktater“ og forstår dermed hele komplekset af aftaler, som regulerer samarbejdet.

Store dele af aftalerne vedrører imidlertid proceduren for fjernelsen af handels- og andre hindringer mellem medlemsstaterne i den overgangsperiode, hvor EEC bygges op. Overgangsfaserne er nu blevet gennemgået, stort set ifølge den fastsatte tidstabel, og fra nytår 1970 er EEC gået ind i en ny periode, som karakteriseres af stor aktivitet for at formulere og realisere en fælles politik på en række områder. Interessen koncentrerer sig derfor om de dele af traktaten, der har mere principiell karakter, og fremfor alt om dem, der drejer sig om, hvorledes EEC skal styres.

Det skal her bemærkes, at teksterne i traktaten til trods for omfanget slet ikke dækker alle problemer. Man angiver på en række områder kun i almindelige vendinger de mål, man vil opnå, men overlader senere de fælles organer at konkretisere målsætningen og bestemme veje for, hvorledes man skal opnå den. Dette fører til, at man ofte ikke kan forudse konsekvenserne af traktaten.

Et eksempel: Det bestemmes, at EEC skal føre en fælles handelspolitik over for udenfor stående stater. Det er netop et spørgsmål, som ikke har været aktuelt i opbygningsstadiet, men som nu vil blive det. Hvorledes denne handelspolitik skal se ud, og hvilke principper den skal vejledes af, angives derimod ikke. Det skal ministerrådet afgøre med såkaldt kvalificeret majoritet. Et medlemsland, i særdeleshed et lille land, kan altså ikke forudse, hvilke forpligtelser det vil blive pålagt med hensyn til dets optræden over for udenfor stående lande.

Hvad er nu „ministerrådet“, og hvad er „kvalificeret majoritet“? Lad os begynde med at studere traktatens bestemmelser om EECs fælles organers opbygning og beføjelser.

Rådet

Rådet, eller ministerrådet, som det også kaldes, samordner EEC-landenes politik på regeringsniveau. Hver regering er repræsenteret i rådet med en minister. Rådets beslutninger tages, alt efter deres betydning, enstemmigt eller med kvalificeret majoritet eller med enkel majoritet.

På det første overgangsstadium kræves enstemmighed i mange spørgsmål, men efterhånden som sammensmeltningen fortsætter, bortfalder kravene om enstemmighed, flere og flere beslutninger kan tages med kvalificeret eller til og med enkel majoritet, og når opbygningen er tilendebragt, skal kravet om enstemmighed kun anvendes med hensyn til enkelte spørgsmål, f. eks. spørgsmål, som rækker ud over den eksisterende traktats rammer. Traktatens indhold på dette punkt er helt klar: et enkelt land kan nedstemmes i spørgsmål af overordentlig stor betydning, når traktatens bestemmelser bringes i anvendelse i hele sin

ordlyd.

Ovenstående angiver hovedprincipperne for beslutninger, der tages i rådet. Der findes langt over hundrede typer på beslutninger, der kan vedtages af rådet og af kommissionen og af begge instanser tilsammen, og for hver af dem findes afstemnings og andre fremgangsmåder særligt angivet. Eksempel på specifikationer: for at kunne ændre i et forslag fra kommissionen må rådet være enigt.

Kommissionen

Kommissionen, ofte kaldet Europa-kommissionen, er EECs eksekutivorgan, dets „regering“. Den er udstyret med ekstraordinære magtbeføjelser i praksis. Ved hjælp af sit omfattende bureaukratiske apparat (det omfatter for tiden henved 7000 tjenestemænd og ventes at vokse til det dobbelte) organiserer kommissionen EECs arbejde og overvåger anvendelsen af traktatens bestemmelser og de beslutninger, som EEC tager på grundlag af traktaten.

Kommissionen er endvidere den instans, som udarbejder forslag til EECs politik, endog i spørgsmål, der ligger uden for traktatens rammer, hvis kommissionen selv anser det for nødvendigt.

Kommissionen har endvidere ret til at træffe beslutninger og udstede forordninger, som er bindende såvel for medlemslandene som for virksomheder og enkelte personer.

I en passus i artikel 155 hedder det, at kommissionen for at sikre Fællesmarkedets funktion og udvikling skal „udøve de beføjelser, som rådet tildeler den med henblik på gennemførelse af de af dette udfærdigede forskrifter“.

Rådet har ret til at godkende eller forkaste kommissionens forslag og skal således fungere som kontrolinstans med yderst formel beslutningsret. Rådet er imidlertid stærkt afhængig af kommissionen, som er den instans, der har monopol på initiativretten. Formerne for rådets og kommissionens udstedelse af beslutninger er fælles. De fremgår af artikel 189, som vi bringer i dens ordlyd:

„For at fuldføre deres opgaver skal rådet og kommissionen under de i denne traktat fastsatte betingelser udstede forordninger og direktiver, vedtage beslutninger, rette henstillinger eller afgive udtalelser.

En forordning er almenyldig. Den er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i samtlige medlemsstater.

Et direktiv er med hensyn til det tilsigtede mål bindende for samtlige medlemsstater, det rettes til, men overlader det til de nationale myndigheder at bestemme form og midler for gennemførelsen.

En beslutning er bindende i alle enkeltheder for dem, den angiver at være rettet til.

Henstillinger og udtalelser er ikke bindende.“

Kommissionen er endvidere det organ, der forhandler med tredjepart i hele EECs navn. Kommissionen har fra i år overtaget de beføjelser, som Kul og stålunionens høje myndighed og Euratoms kommission tidligere har haft (rådet, parlamentet og domstolen var allerede tidligere på deres områder ansvarlige for Kul- og stålunionen og Euratom). Kommissionen har endvidere kontrollen over EECs budget og har til sin egen fordel i 1970 afgjort en disput med EEC-parlamentet, som vil have indflydelse på budgettet.

Kommissionen består af ni medlemmer. Disse er embedsmænd og ikke ansvarlige over for nogen politisk instans i noget land. (Det kan derimod i princippet rådets medlemmer være, som jo repræsenterer hver sin regering. I praksis får det mindre betydning, idet de først kan stilles til ansvar i de respektive hjemlande, efter at en, måske bindende, beslutning er taget, Rådets forhandlinger og vedtagelse af beslutninger står nemlig ikke åbent for offentlig indsigt. Nogen kontrol med rådets handlinger via de nationale parlamenter

kan derfor ikke finde sted).

De ni kommissionsmedlemmer, hvoraf højst to må være fra samme land, udnævnes af regeringerne i enstemmighedens navn. De skal være „uafhængige“, dvs. ikke kunne identificeres med politiske partier eller interesseorganisationer. De håndplukkes derfor mellem topfolk i embedsmandskredse, diplomatkorps og ledelser i store virksomheder.

De enkelte kommissionsmedlemmers og hele kommissionens „uafhængige“ stilling og ikke ansvarlighed understreges stærkt. Grunden hertil er at man på denne måde får et organ, som kan foreslå forholdsregler og lovgivning, som en enkelt regering ikke vil kunne foreslå på grund af de hensyn, som en national regering måtte tage til opinionen i hjemlandet og til den parlamentariske situation. At forklare, at man er nødsaget og tvunget til at tilslutte sig en forholdsregel af hensyn til hele fællesskabet, er behageligere for en regering end selv at behøve at stille spørgsmål.

Parlamentet

EEC har også et „parlament“, også kaldet „forsamlingen“. Betegnelsen parlament er misvisende, idet organet kun er **rådgivende**. Kun på eet punkt har det fået tildelt magt: det kan afsætte kommissionen, hvis der kan opnås to tredjedele majoritet for et sådant forslag. Eftersom det ikke selv kan udnævne en ny kommission, kan værdien heraf nærmest sidestilles med en protestakt. Rådet, som jo er det formelt lovgivende organ, er helt unddraget parlamentets indflydelse og kontrol.

Parlamentet består af 142 repræsentanter for medlemslandenes nationale parlamenter. Vesttyskland, Frankrig og Italien sender hver 36 repræsentanter, Holland og Belgien hver 14 og Luxembourg 6. Parlamentets hovedsagelige arbejde består i at diskutere EECs administrerende organs årsberetning.

Domstolen

Domstolen kan betegnes som EECs allerhøjeste organ. Den består af 6 dommere, der udnævnes af medlemsstaternes regeringer for seks år. Ved domstolen kan medlemslandene besvære sig, hvis de anser, at et medlemsland eller et organ ikke opfylder sine forpligtelser i henhold til traktaten.

Domstolen er med sine kendelser uafhængig af alle andre domstole, af alle love og konstitutioner, af alle regeringer og parlamenter, der er tilsluttet EEC. Dens kendelser kan ikke appelleres.

Domstolen har ret til med bindende virkning at afgøre spørgsmål vedrørende fortolkningen af Rom-traktaten samt gyldigheden og fortolkningen af forholdsregler fra EECs institutioner.

Domstolen har tillagt sig selv beføjelse til at afgøre, om lovgivningen i et medlemsland er forenelig med Rom-traktaten.

Korporative organer

Udover de fire nævnte hovedorganer findes der flere komiteer for særlige spørgsmål med rådgivende organer. Disse har en korporativ sammensætning.

Man kan for eksempel tage den Økonomiske og sociale komite, som ifølge traktaten skal sammensættes af „repræsentanter for de forskellige grupper inden for det økonomiske og sociale liv, i særdeleshed af repræsentanter for industrien, landbruget, transporten, lønmodtagerne, handelen og håndværket, de liberale erhverv og den almindelige samfundsinteresse“. Komiteens medlemmer udpeges af rådet for fire år. Genudnævnelse kan finde sted. Komiteens medlemmer har et personligt mandat, og de må ikke være bundet af nogen instruks. (Fra artikel 194 i Rom-traktaten).

Endelig findes der en bank, den Europæiske investeringsbank, samt forskellige fonds, hvoraf den vigtigste er den Europæiske socialfond. Fra sidstnævnte hentes ressourcerne til bl. a. at fremme „lønmotdageres geografiske og erhvervsmæssige bevægelighed“, dvs. tage sig af omplaceringen og omskolingen af arbejdskraft efter industriens ønsker.

Artikel 235

I Rom-traktaten formuleres målsætningen om den politiske sammensmeltning meget vagt. I traktatens indledning udtrykkes det således: „...en sammenslutning mellem de europæiske folk, som uden ophør gøres stadig snævrere.“

Når man tager EEC-organernes magtbeføjelser nærmere i øjesyn, står det klart, at de pågældende nationer er blevet frataget al ret til at bestemme det konkrete indhold i denne „stadigt snævrere sammenslutning“. Dels er folkeviljen koblet fra på et tidligt stadium gennem institutionernes opbygning, dels findes der overhovedet ingen krav om enstemmighed mellem medlemslandenes repræsentanter, når man går videre ad sammensmeltningens vej, undtagen i visse tilfælde.

Af speciel interesse er den mulighed, der er givet EECs organer, til selv at udvide traktatens rammer. Artikel 235 lyder: „Såfremt en handling fra fællesskabets side viser sig påkrævet for at virkeliggøre et af fællesskabets mål inden for Fællesmarkedets rammer, og denne traktat ikke indeholder fornøden hjemmel hertil, udfærdiger rådet på forslag af kommissionen og efter indhentet udtalelse fra forsamlingen med enstemmighed passende forskrifter herom.“

En foranstaltning, som kommissionen anser for at være hensigtsmæssig, og som drejer sig om et spørgsmål, der ikke berøres i traktaten, kan med andre ord pludselig blive gældende lov og ret i en medlemsstat, uden at der er givet nogen som helst lejlighed til politisk debat.

Det kan tilføjes, at man ikke inden for EEC prøver på at skjule dette. En til kommissionen knyttet kommentator af Rom-traktaten, von der Groeben, fastslår, at en ved rådsbeslutning ifølge artikel 235 udfærdiget forordning, som umiddelbart bliver gældende ret i medlemslandene, gør det muligt at omgå den tidkrævende nationale lovgivningsprocedure. Dette skal man ifølge hans opfattelse ikke betragte som en omgåelse af de nationale parlamenters kompetence, men se det i lyset af, at regeringsrepræsentanterne i rådet kun benytter sig af en fuldmagt, som parlamenterne beredvilligt har bevilget dem ved at godkende Rom-traktaten. Artikel 240: „Denne traktat gælder for ubegrænset tid.“

Bonn-deklarationen

Den langsigtede politiske målsætning bag EEC har i årenes løb givet sig udtryk i mange udtalelser af EEC-organer og statsmænd fra EEC-landene. Som det mest autoritative plejer man at anføre Bonn-deklarationen af 18. juli 1961 om udvidet politisk samarbejde. Den blev nemlig afgivet af alle seks landes stats- og regeringschefer i fællesskab. Disse forklarede sig således:

„...besluttet på at udvikle sit politiske samarbejde med Europas enhed som mål og dermed samtidig fortsætte det med de europæiske fællesskaber påbegyndte arbejde i ønsket om, at andre stater, som er rede til inden for alle områder at påtage sig samme ansvar og samme forpligtelser, må indtræde i de europæiske fællesskaber...“

og har besluttet:

„...at give den vilje til politisk enighed, som allerede findes i aftalerne om dannelsen af de europæiske fællesskaber, form og skikkelse, med dette endemål for øje at organisere sit arbejde, planlægge dets videre udvikling og sikre dets regelbundethed, hvilket altsammen i stigende udstrækning skal skabe

forudsætningerne for en fælles politik og endelig gøre det muligt gennem institutioner at sætte kronen på det påbegyndte værk...“

og

„...at holde regelmæssige møder for at udveksle meninger, indbyrdes afstemme sin politik og nå frem til en fælles opfattelse for at befordre Europas politiske enhed og dermed styrke Atlantpagten.“

EEC i funktion

„Omend EEC har økonomiske virkninger og økonomisk betydning, er organisationen i det væsentligste politisk. Dette gælder både dens målsætning, dens struktur og dens funktion.“

Den, der udtalte dette, er Walter Hallstein, EEC-kommissionens første præsident. Det er ikke nogen uovervejede udtalelse. Hallstein og hans efterfølgere er aldrig blevet trætte af at understrege EECs politiske karakter. Fra EECs side har man aldrig forsøgt at skjule den. At spørgsmålet overhovedet diskuteres, beror på EEC-tilhængernes bedrageriske forsøg på at fremstille EEC som blot og bart en organisation til fjernelse af hindringer for handelen medlemslandene imellem.

Vi skal imidlertid nu rette opmærksomheden mod netop de særlige virkninger, som Rom-traktaten har.

Teori og virkelighed

Hvad er det for en økonomisk filosofi, der gives udtryk for i traktaten? Det er de klassiske liberale frihandels- og konkurrenceteorier. Ifølge frihandelsteorien skal man på produktionens område nå til en specialisering og arbejdsfordeling, som i sidste ende kommer alle lande til gode, og ifølge konkurrenceteorien skal man opnå den bedst mulige anvendelse af tilgængelige ressourcer uden ublu gevinster.

Intetsteds i det kapitalistiske samfund er disse teorier i samklang med virkeligheden. Heller ikke i EEC. De tjener kun som et ideologisk skilt. Tillempningen af disse teorier fører i stedet til monopolvælde. For at redde teorien indfører man så korrigerende faktorer som for eksempel forbud mod konkurrencebegrænsende foranstaltninger. Således også i Rom-traktaten, hvor artikel 85 forbyder kartel-aftaler. Sådanne forbud har intetsteds fungeret tilfredsstillende. Heller ikke i EEC. Kommissionen har givetvis magt til at gøre undtagelser. I 1967 gjorde den med et snuptag undtagelse for 30.000 konkurrencebegrænsende aftaler.

Kartellerne er imidlertid et meget lavt trin i monopoliseringsprocessen. Hvad siger kommissionen om de virkelig store foretagender, på områder hvor monopoliseringen er kommet så langt, at der i hele EEC kun findes et fåtal magtcentre, hvor markederne er, hvad man plejer at kalde, oligarki (fåmandsvælde). Der måtte man — stadig for at redde teorien — indføre yderligere en korrigerende faktor. Den lyder således: der er i og for sig ingen fejl ved monopolvælde, hovedsagen er, at det ikke misbruges! Hvad misbrug er, afgør kommissionen, i sidste ende muligvis domstolen. Statslige monopoler er så godt som automatisk „misbrug“. Noget eksempel inden for den private sektor har kommissionen derimod endnu ikke fundet.

Sandheden er, at kommissionen aktivt arbejder på at stimulere kapitalens koncentration. Den gør heller ikke nogen hemmelighed af det, men henviser til sin agt at gribe ind mod misbrug — hvis det er nødvendigt.

Hvad har EEC nu gjort i overgangsperioden på det økonomiske område? Man har indbyrdes afskaffet toldsatserne såvel som tidligere eksisterende kvantitative import- og eksportbegrænsninger og skabt en fælles toldmur udadtil. Man har gennemført et fælles arbejdsmarked, og man er kommet langt henimod et frit kapitalmarked og fri etableringsret (dvs. frihed til at flytte kapital fra et land til et andet og til at købe eller påbegynde virksomheder i andre lande). Man har endelig knækket den hårdeste nød: et fælles landbrugsmarked. Man er begyndt at optræde som en enhed ved internationale handelsforhandlinger og

inden for udenfor stående lande.

Industripolitikken

Hvad industripolitikken angår, er en sådan ifølge kommissionen uundgåelig for EECs økonomiske og politiske enhed. Kommissionens rapport om industripolitikken dækker alle områder fra råvareforsyning til eksportkreditter. Kommissionens hovedkrav er, at der over grænserne bør ske store sammenlægninger og koncentrationer af industrierne. Kommissionen vil fjerne den tvivlrådighed, som regeringerne af og til lægger for dagen på grund af hensyn til opfattelser, som går imod, at udenlandsk kapital overtager hjemlandets industrier. Kommissionen presser hårdt på for at fremskynde koncentrationen, for at den vesteuropæiske storfinans skal blive i stand til at konkurrere med de amerikanske kæmpeforetagender, der opererer i Vesteuropa.

Kommissionen foreslår i øvrigt finlibning af de instrumenter, som allerede eksisterer til arbejdskraftens forflyttelse, således at arbejdere kan flyttes fra „områder, hvor de ikke gør tilstrækkelig nytte“, til industrier, der er i hurtig udvikling. Kommissionen presser også på nødvendigheden af at udvikle samarbejdet mellem industrien og universiteterne.

Et eksempel på, hvorledes kommissionen tænker sig mulige foranstaltninger: Der må ifølge kommissionen en kraftanstrengelse til for at koncentrere den tunge elektriske industri i EEC i tre kæmpeforetagender jævnfør den halve snes, der findes i dag. For at fremskynde dette bør medlemslandene: 1. lidt efter lidt åbne markederne ved samordning af regeringernes og elkraftindustriens indkøbspolitik, 2. fremme oprettelsen af virksomhedsgrupper på multinational basis, 3. sørge for, at der ikke træffes statslige eller private aftaler inden for den tunge elindustri, som kan lægge hindringer i vejen for de to førstnævnte mål.

Europa-aktieselskaber

Kommissionens plejebarn i denne industripolitik er de såkaldte Europa-aktieselskaber, med kapitalinteresser fra flere lande. Europa-aktieselskaberne skal fremme sammenlægningspolitikken. Da principperne om sådanne aktieselskaber en gang er accepteret, fremtvinges en integration med hensyn til skattelovgivning, spørgsmål om patentretten m. m., m. m. For at Europa-aktieselskaberne ikke skal få utilbørlige fordele i forhold til andre virksomheder, tvinges regeringerne til at træffe konkrete „harmoniserings-foranstaltninger“ på en række områder.

Dynamikken i Rom-traktaten har altså vist sig at være højst håndgribelig. Som sagt går det åbenbart ikke at sige „hertil, men ikke længere“, når man en gang er gået med på legen. EEC-kommissionens præsident, Franco Malfatti, har på fortræffelig måde sammenfattet, hvad der er gjort, hvor man står i dag, og hvad traktatens logik nu påbyder, at der skal gøres herefter. Følgende er hentet fra et interview i det amerikanske tidsskrift „Newsweek“ i august 1970:

Integrationen fortsætter

Malfatti: De sidste tolv år har vi beskæftiget os med at danne en toldunion, rive toldsatser og kvoter ned — den slags fængsler knapt almindelige mennesker. Men ved det europæiske topmøde i Haag i december blev den historiske beslutning taget at forvandle Fællesmarkedet til en reel monetær og økonomisk union omkring 1980. Dette berører direkte millioner og atter millioner af mennesker. En italiensk bonde, som intet vidste om Rom-traktaten eller Fællesmarkedet, ved nu, at priserne på de varer, han producerer, fastsættes af EEC-kommissionen i Bruxelles med udgangspunkt i en fælles landbrugspolitik.

Intervieweren: Tomatpriserne sætter ikke just folks fantasi i brand?

Malfatti: Nej, men en fælles pengepolitik gør det.

Intervieweren: Hvad forstår folk ved pengepolitik?

Malfatti: Fælles pengepolitik betyder en europæisk valuta. Det er noget, ethvert menneske fatter. Dette indebærer, at vi fjerner en betydningsfuld bid af den nationale suverænitet...

Intervieweren: Når EEC-staterne har givet op med hensyn til spørgsmålet om deres egen valuta, har de så ikke også, i princippet, givet op med hensyn til deres egen udenrigs- og forsvarspolitik?

Malfatti: Det er logisk. Monetær og politisk forening går hånd i hånd. Hvad der en dag vil blive verdens mægtigste handelsblok, må absolut også have en fælles udenrigs- og forsvarspolitik.

Intervieweren: Hvor mange lande vil komme til at indgå i dette nye Europa?

Malfatti: Vi bygger Europa for de lande, der accepterer Rom-traktaten.

Arbejdsfordeling og regionalpolitik

Vi skal nu granske det, som handelsdepartementet kaldte „bedre arbejdsfordeling“, og som hænger nøje sammen med de kapitalistiske rentabilitetsprincipper.

FNs Europa-kommission pegede i en analyse, der blev offentliggjort i 1956, på den stærke attraktion, det veludviklede industriområde omkring Ruhr var for kapitalen i Vesteuropa, og advarede om, at „hvis man ikke traf aktive forholdsregler, ville de mindre udviklede regioner ikke trække investeringer til sig og til og med miste visse af de industriforetagender, som de allerede havde“.

På baggrund heraf og givetvis for at dæmpe urolige opinioner i de blivende EEC-landene indførte man i Rom-traktaten en passus, som strider mod den almene økonomiske filosofi, som udvikles der. Det hedder, at EEC skal „sikre en harmonisk økonomisk udvikling ved at mindske kløften mellem forskellige områder og efterslæbning af mindre begunstigede områder“.

Hvor skabet skulle stå i sådanne spørgsmål, klargjorde man imidlertid direkte ved, at man i en særlig protokol på Rom-mødet allernådigst gav Italien speciel tilladelse til at fuldføre det regionalpolitiske tiårsprogram for Syditalien, som netop var påbegyndt. Aktiv regional- og lokaliseringspolitik betragtedes altså trods den lige citerede læbebekendelse som undtagelser.

De nationale regeringer i EEC har så godt som alle regionalpolitiske vanskeligheder at slå med, hvis fælles træk er, at de er indstillet på, at visse områder affolkes, eftersom kapitalen for øjeblikket ikke føler sig tiltrukket af dem, men benytter samtidig forskellige slags forholdsregler for at gøre overgangen så lempelig som mulig, så de ikke fra befolkningernes side stilles over for alvorlige problemer på grund af misstemninger i de pågældende landsdele.

Kommissionen i Bruxelles, dette for betrængte regeringer så udmærkede organ, har ikke den slags bekymringer. Dens grundholdning er tydelig: koncentrationen bør ske til et fåtal af „udviklingspoler“. En direkte støtte til en virksomhed kræver motivering og bør være tidsbegrænset, så mulighederne for ændringer stadig står åbne. Kommissionen skal undersøge, om de nationale regionalpolitiske foranstaltninger er i overensstemmelse med Rom-traktaten, først og fremmest med hensyn til forbuddet mod „fordrejning“ af „konkurrencen“, hvilket givetvis dækker de smukke ord om at mindske kløften mellem forskellige områder.

Vesttysk dominans

Koncentrationen af industrien til et bestemt område og kapitalkoncentration er to forskellige ting. Men det

plejer at være sådan, at begge dele bliver Vesttyskland til del. Selv om Vesttyskland kun har en tredjedel af EECs indbyggerantal, kontrollerer vesttyske kapitalinteresser over halvdelen af de store foretagender. Hvis man ser på omsætningen i disse foretagender, giver den vesttyske dominans sig i øvrigt endnu stærkere udslag.

Af de hundrede største foretagender i Vesteuropa er de 53 baseret i EEC. Af disse 53 er de 27 vesttyske, 16 franske, 6 italienske, 2 hollandske, 1 belgisk og 1 i Luxembourg.

Udviklingsretningen er også til den vesttyske storkapitals fordel. Med hensyn til sværindustrien har Vesttyskland endnu større overvægt end de lige nævnte tal, der drejede sig om virksomheder i et stort antal brancher. Det indebærer, at enten efterspørgslen på sværindustri eller på forbrugsvarer stiger, begunstiges den vesttyske industri. I sidstnævnte tilfælde skal der jo sværindustri til for at skaffe udstyr til en stigende forbrugsvareproduktion, enten dette sker i Vesttyskland eller i de øvrige EEC-lande. Følgen bliver, at de øvrige EEC-landes kapital i stigende udstrækning vil blive underordnet den vesttyske. „Europa“-aktieselskaberne vil måske få sine hovedkontorer i Bruxelles, men de vil hente deres styrke fra den finansielle magtkoncentration i Ruhr.

EECs industriforbund

Billedet kompliceres imidlertid af de overordentligt store kapitalinteresser i Vesteuropa i dag. Ikke kun den mægtige vesttyske, men også de øvrige EEC-landes storkapital føler sig truet på dette punkt, hvilket blandt andet fremgår af det toneangivende UNICE — EECs industriforbund.

(Kommissionen i Bruxelles optager af princip aldrig kontakt med branche- eller interesseorganisationer i de forskellige medlemslande. Den officielle grund er nydelig og uantastelig: man vil ikke så at sige handle hen over hovederne på de nationale regeringer. Følgerne af denne finfølelse er behagelig for kommissionen. Der er vokset et net op af toporganisationer, som i sig forener samme branche- eller interessegrupper i alle EEC-landene. De har opslået deres kvarter i Bruxelles, hvor de står i direkte kontakt med kommissionen. Størst af dem alle er UNICE — (Union des Industries de la Communauté Européenne).)

UNICE retter sine anklager mod amerikanske kolleger på tre punkter: at de gør krav på det europæiske kapitalmarked, så der ikke bliver noget til overs til de europæiske virksomheder, — at de ikke respekterer de europæiske kartelaftaler og andre konkurrencebegrænsende aftaler, som de europæiske virksomheder med store anstrengelser har bygget op for at øge deres profitter, — at de ikke viger tilbage for, for tilfældige fordeles skyld, at sabotere de europæiske arbejdsgiveres bestræbelser for at holde lønningerne så langt nede som muligt! Eller for at anvende UNICEs egen måde at udtrykke det på (i en udtalelse 1967): „...det krav, som de amerikanske investeringer medfører med hensyn til arbejdskraft, fremkalder vanskeligheder. Vanskeligheder, som forværres af de metoder, som cheferne for amerikanske virksomheder anvender til rekruttering af personale og med hensyn til de vilkår, der tilbydes dette.“

Vi er herved kommet ind på spørgsmålet om EEC og omverdenen.

EEC og omverdenen

Vi bemærkede indledningsvis, at både den vesteuropæiske og den amerikanske storfinans var interessenter i Vesteuropas økonomiske og politiske sammensmeltning.

Men vi har også omtalt konfliktspørgsmålene mellem dem. Dels USAs skuffelse over, at Storbritannien ikke kom med i en så vidtgående sammenslutning, som EEC repræsenterer, dels at EECs hurtigt voksende økonomiske og industrielle slagkraft udfordrer USA på det internationale handelsområde og endog på de amerikanske hjemmemarkeder.

Mod disse konflikter står der imidlertid et principielt interessefællesskab mellem den vesteuropæiske og den

amerikanske kapital i spørgsmålet om det kapitalistiske systems fortsatte beståen. Dette er kommet til udtryk under valutakriserne i 60'erne, da de vesteuropæiske lande gik ind for at redde dollaren for at undgå alt for stor kritik af systemet.

EECs nykolonialisme

EECs forhold til de ikke-industrialiserede lande i den tredje verden kendetegnes dels af nykolonialisme, dels af protektionisme (beskyttelsesmure i form af told- og andre bestemmelser, som favoriserer hjemmeproduktionen på U-landenes bekostning).

Det nykolonialistiske indslag er stærkest i de ikke-europæiske lande, der er associeret EEC. Det drejer sig hovedsageligt om lande, der stadig, da Rom-traktaten blev til, var franske kolonier, og som i traktaten betegnede som ikke-europæiske lande og områder, som EEC havde „særlige forpligtelser“ overfor. Efter at disse er blevet selvstændige, oprettedes en ny associeringsaftale i 1962, som omfatter 18 lande, hovedsageligt i Afrika. Hertil kommer i Afrika en speciel aftale med Nigeria, der står associeringsaftalen nær.

De associerede lande har fordele af deres eksport — hovedsagelig råvarer og landbrugsprodukter — til EEC, mod at EEC har fordele af sin industrivareeksport til i disse lande. Set fra de associerede landes synspunkt har fordelene vist sig at være ubetydelige.

De ovenfor skitserede hovedprincipper brydes nemlig af en række undtagelser, der først og fremmest rammer de landbrugsprodukter, som kan tænkes at være konkurrencedygtige over for EECs egen levnedsmiddelproduktion. Betegnende er det, at handelen mellem disse lande og EEC ikke har udviklet sig håndgribeligt, og handelsmønstret er heller ikke ændret. Landenes tidligere koloniherre, Frankrig, modtager fortsat alene 50 pct. af deres eksport.

En anden side af associeringsaftalen drejer sig om EECs „bistandsvirksomhed“. Bistanden anvendes til forskellige projekter, som realiseres af EEC-firmaer, til hvem pengene altså i realiteten går. Også her begunstiges franskmændene: to tredjedele af ordrene og leverancerne har franske firmaer taget. Kun nogle få procent af denne „bistand“ er hidtil gået til industrialiseringsprojekter.

Interessen for de associerede lande, som længe har været anset for at være Frankrigs specielle anliggende (i Frankrigs „bistand“ til dets tidligere kolonier i 60'erne skal man ikke glemme de militære interventioner i bl. a. Kamerun og Tchad for at holde de herskende klikker ved magten) er i den senere tid øget gennem den driftige EEC-kommissions omsorg.

I sin rapport om industripolitikken i foråret 1970 kom kommissionen udførligt ind på spørgsmålet om råvareforsyningen. Indledningsvis konstaterede den, at EEC er verdens største råvareimportør, og at det er nødvendigt for industrien at have adgang til en sikker råvareforsyning til lige så fordelagtige priser som de konkurrerende industrier i de vigtigste industrilande uden for EEC. Dette giver problemer, idet man er afhængig af råvarekilder uden for Vesteuropa, ofte i lande med „ustabil“ politisk klima.

Kommissionen anbefaler derfor, at EEC i lighed med konkurrenterne, dvs. først og fremmest USA og Japan, fører en mere aktiv politik for at få adgang til og kontrol over vigtige råvarebaser uden for EEC. Hvad man tænker sig, er direkte kontrol, først og fremmest med oliefund og mineraludvinding i u-landene.

U-landenes kritik

EECs holdning til de ikke-associerede u-lande kendetegnes ved diskriminering, et forhold, som har været genstand for heftig kritik og debat på Unctad-konferencerne. (Unctad er FN's forum for international handel og udvikling). Allerede på den første konference i 1964 kritiseredes den diskriminering, som EECs særbehandling af de associerede lande betød over for andre u-lande. Det samme skete i spørgsmålet om

Storbritanniens begunstigede behandling af Commonwealth-landene.

På en senere konference fik man en principbeslutning i stand om, at denne form for særbehandling skulle være tidsbegrænset, og at den lidt efter lidt skulle erstattes af en ordning, som ikke diskriminerede de forskellige u-lande, men hvor industrilandene gav u-landene generelle begunstigelser.

Når man ser på de tilbud, som EEC forelagde med hensyn til sådanne almene begunstigelser, tror man næppe, at EEC mener det alvorligt. EECs tilbud omfatter kun begunstigelser på et fåtal af varer og i form af mindre toldsænkninger. EEC mener, at associeringen kan eksistere side om side med generelle begunstigelser og vil i praksis gøre disse betydningsløse.

Offensiven mod syd

EEC er en protektionistisk, kapitalistisk stormagt med stærke ambitioner om at udstrække sin økonomiske og politiske indflydelse over svagere lande og fremfor alt over ikke-industrialiserede ikke-europæiske lande, der kan tjene som „stabile“ råvarebaser.

Dette kommer også frem i forbindelse med, hvad man kalder EECs offensiv mod syd, og som drejer sig om dets voksende indflydelse i Middelhavsområdet. Her har EEC i 1969-70 i hurtigt tempo afsluttet en række præferenceaftaler, som kun er en hårsbred fra associeringsordninger. Noget, der i høj grad har vakt irritation i USA, som herved anser sig for at blive handelsmæssigt diskrimineret.

To Middelhavslande har længe været knyttet til EEC gennem associering — Grækenland og Tyrkiet. Vilkaerne er forskellige. Aftalen med Grækenland er truffet som et skridt på vejen til fuldt medlemskab, aftalen med Tyrkiet derimod er på et lavere niveau. Nye præferenceaftaler er truffet med Marokko, Tunesien, Libanon, Israel, Malta og Libyen og — som det vigtigste — Spanien. Forhandlinger med den Forenede Arabiske Republik, Algeriet og Cypern er i sigte.

Det kan desuden noteres, at Portugal og Sydafrika er ivrige efter at få en aftale med EEC i stand. Begge lande har i 1970 foretaget inofficielle sonderinger i Bruxelles. I begge tilfælde er det politiske spørgsmål meget ømfindtligt, og EEC har ikke reageret officielt på fremstødene.

EEC-landene, og i særdeleshed Vesttyskland, har i de senere år i stigende udstrækning eksporteret kapital til Middelhavsområderne, til de portugisiske kolonier (i særdeleshed Angola) og ikke mindst til Sydafrika. EEC-landenes investeringstempo her er betydeligt større end både USAs og Storbritanniens.

Spørgsmålet er, om der ikke netop ligger strategiske grunde af samme art, som kommissionen kom ind på i sin industripolitiske rapport, bag ved denne EEC-offensiv mod syd.

Når man ser på præferenceaftalen, forekommer det, som om de lettelser, som EEC får med hensyn til etableringer og nyinvesteringer, har spillet en stor rolle. For toldsatsernes vedkommende er det gennemgående for disse aftaler, at EEC giver industrivarer fra landene en tidsbegrænset toldsænkning på helt op til 70 pct. (hvilket ikke har betydning for den stærke EEC-industri i nævneværdig grad) og visse lettelser for landbrugsprodukter. Til gengæld sænker modparten sine industritoldsatser over for EEC med 25–35 pct.

Situationen vil fremover blive påvirket af, om Storbritannien, Irland, Danmark og Norge kommer i EEC, af såvel forholdet mellem Danmark og Storbritannien som forholdet mellem Storbritannien og Commonwealth-landene. Dette er fortsat åbne spørgsmål i problematikken Nord-Syd.

Men uanset hvilken vej Danmark går, vil en indtræden i Fællesmarkedet for os betyde en afgrænsning af vore handelsmuligheder med de nye lande og knytte os stærkere til de store kapitalistiske udbytterlande.

Konklusion

Virkeligheden af indholdet i og formålet med EEC lader vist ingen tvivl tilbage om, at der her ikke kun er tale om en økonomisk union, men om monopolernes politiske magtorgan og integration på, trods af landegrænserne. Dette kan ikke mere skjules for befolkningerne hverken i de nuværende EEC-lande eller i de fire ansøgerlande. De senere tiders protestaktioner i EEC-lande mod EECs økonomiske og politiske diktater viser klart, at demokrati, folkestyre og national selvstændighed og selvbestemmelse ingen muligheder har for lande, der forskriver sig til Romunionens bestemmelser. Kendsgæringen om EEC er, at dette uhyre magtorgan kun har det økonomiske og politiske formål at fremme monopolernes interesser i Vesteuropa.

I stedet for at virke for et fællesskab i Europa for afspænding og afrustning vil en udvidelse af EEC-medlemslande fremkalde en yderligere opdeling i økonomiske blokke, og for Danmarks vedkommende vil det betyde en endnu stærkere binding til NATO og den vesttyske militarisme.

Bliver vi medlem af EEC, findes der ingen mulighed i Romunionens bestemmelser for, at vi kan frigøre os for medlemskabet. Efter traktaten er der tale om en varig binding, således som det er beskrevet i denne brochure.

Medlemskabet af EEC vil betyde, at vi indtræder i en politisk-økonomisk union, der omfatter en tiendedel af Jordens befolkning, og at vi overgiver til denne unions magtorganer at bestemme vort politisk-økonomiske forhold til de øvrige ni tiendedele af verdens befolkning.

Alternativ

De, der er tilhængere af Danmarks medlemskab af EEC, begrundet det ofte med, at der ingen anden vej er, at vi vil komme til at stå alene, at vi vil få økonomisk tilbagegang, og at vi som nation intet andet alternativ har.

Jo, der findes et andet alternativ. Danmarks kommunistiske Parti har et sådant alternativ, og denne brochure skal slutte med kort at ridse dette alternativ op for læseren.

Ved at forblive uden for EEC fastholder vi retten til politisk, økonomisk og socialt selv at bestemme vort samfunds indhold, struktur og målsætning, og at lovgive over vore egne spørgsmål for vort eget folk. Vi fastholder og åbner yderligere muligheder for at bevare og udvikle det nordiske samarbejde økonomisk, socialt og teknisk-videnskabeligt med Sverige, Finland og Island, de nordiske lande, der ikke søger optagelse i EEC.

Vi bevarer vor ret til selv at bestemme vor handelspolitik og vor økonomiske politik gennem to- eller flersidede aftaler med EEC-lande, lande uden for EEC og udviklingslandene. Uden for EEC vil vi stå helt frit i et fortsat teknisk og videnskabeligt samarbejde med andre lande, drage nytte af deres viden og de af vor på et gensidigt og ligeberettiget grundlag.

Uden for EEC vil vi bevare vor mulighed for en yderligere udvikling af vor samhandel med den socialistiske verdens krisefrie og stærkt ekspanderende samfund.

Derfor er et nej til medlemskab af EEC et afgørende skridt for at åbne for nye veje, der kan føre frem til demokrati og socialisme. Det er Danmarks kommunistiske Partis erklærede mål.